

Universitätsbibliothek Paderborn

Instructio practica ...

Institutiones Theologiæ Mysticæ, Seu Facilem & practicum modum
Exercitia Spiritualia S.P. Ignatii Loyolæ per octiduum faciendi - item
triduanam recollectionem fructosè instituendi complectens, Et
Sacerdotibus Præcipuè, aut de Sacerdotali Statu suscipiendo
deliberantibus accomodata, Una cum ...

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1680

Exercitia Primæ Hebdomadæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48834)

non tam lumen speculativum, & abundantia scientiæ, quàm lumen practicum, quod in sensu rerum, & gustu interiore consistit, quæritur; unde rectè S. Ignatius annot. 2. monet, ut is, qui modum & ordinem meditandi alteri tradit, fideliter quidem narret puncta præcipua Meditationis, sed brevem duntaxat declaratiunculam adjiciat, ut ipsemet postea Exercitans manum admoveat, sicquæ & artem meditandi & cælestes veritates facilius addiscat. Id quod idem Cecottus exemplo Musicæ pulchrè declarat. Sicut enim nunquam quis artem Musicam addisecret, si Magister quamvis egregius semper solus caneret, sed ipsum etiam Discipulum ad vocem flectendam, & exemplum à Magistro datum imitandum hortari debet; ita nec artem & praxin meditandi addisecret, qui puncta, fusiùs ab alijs proposita duntaxat meditari consuevit, & non ipse etiam propriâ consideratione aliquid eruere laborat. Quia tamen interdum aliqui Sacerdotes necdum assueti sunt Meditationi, ideo ut his quoque consularur, viam monstrabo, & quâ ratione puncta Meditationis dividere, sibi quæ applicare debeant, paulò fusiùs ostendam.

EXERCITIA

PRIMÆ HEBDOMADÆ.

UT optatus ex hac hebdomade fructus reportetur, notandum est, duplicem eidem finem præfixum esse, generalem scilicet & specialem. Generalis est, ut cognoscatur, quòd aberraverimus à via ad ultimum finem ducente, dolorque concipiatur de errore tanto, propositumque hauriatur ad eundem quamprimùm redeundi, & ad finem usque perseverandi. Specialis est purgatio animi perfecta, non à peccatis duntaxat, sed affectibus etiam inordinatis; cum enim juxta S. Thomam 2. 2. q. 81. a. 8. perfectio hominis in duobus capitibus consistat, puritate scilicet, & immobili cum DEO unione; puritas autem in eo consistat, quòd anima nulli alteri rei, quàm DEO adhæreat, meritò in hac hebdomade viæ purgatiivæ respondente laboratur, ut anima non à peccatis duntaxat, sed inordinatis etiam inclinationibus ad res creatas liberetur, atque in hunc finem salutaria media, inter quæ non postrema est Novissimorum memoria adhibeat.

PRIMA

PRIMA DIES.
MEDITATIO I.
DE FINE HOMINIS.

Tessera:

*Notum fac mihi, Domine, finem meum, ut sciam
desit mihi. Psal. 38.*

PRO meliori intellectu hujus Meditationis notandum
eam à S. Ignatio Principium sive Fundamentum
Principium quidem, eò quòd in ea de finis ultimi, ad quod
homo creatus est, cognitione & intentione agatur, hanc
tem intentio in vitæ reformatione sit principium practicum
ex quo tota actionum nostrarum praxis perinde emanat,
ut in speculativis scientijs variæ conclusiones ex universi-
bus principijs deducuntur. Fundamentum verò vocatur
quòd in ea velut basi firmissima totius ædificij spiritalis
moles sustentetur. Porro textus hujus principij seu Medi-
tatione à S. Ignatio in libello Exercitiorum propositus
habet.

*Creatus est homo ad hunc finem, ut Dominum Deum
suum laudet, ac reveretur, eiq; serviens tandem sal-
vetur.*

*Reliqua verò supra terram sita, creata sunt hominibus
causâ, ut eum ad finem creationis suæ prosequendum
vent. Unde sequitur, illis utendum & abstinendum
nus esse, quatenus ad prosecutionem finis & ad conferendum
absunt.*

*Quapropter debemus absque differentia nos habere
res creatas omnes (prout libertati arbitrij nostri sub-
sunt, & non prohibita) ita ut, quod in nobis est, non qua-
mus Sanitatem magis, quam aegritudinem, neque divitias
paupertati, honorem contemptui, & vitam longam brevitate
feramus, sed consentaneum est, ex omnibus ea demum
ad finem ducunt, eligere, ac desiderare.*

*Etsi verò hæc tria capita sufficientem cui vis bene dispositi
intellectui materiam suppetere videatur, & ideo S. Pa-*

Nullum certum tempus pro hac Meditatione præscribat, ut tantò diutius huic, fundamento intellectus insistere, intimè- que illud penetrare possit; quia tamen aliquibus fortè non sufficit ad horam etiam unicam insumendam, atque adeò uberiorem illi declarationem, vel applicationem desiderant, placet etiam hanc subicere.

Punctum I.

Confidera 1. Cur homo à DEO creatus sit, quòd videli- cet esse suum naturale non ideo duntaxat acceperit, ut Au- thori naturæ perinde ut aliæ creaturæ obligatus maneret, sed insuper ex speciali amore & divina Ordinatione ad subli- miorem finem per gratiæ, aliorumque donorum supernatu- raliu[m] communicationem fuerit elevatus, ut scilicet per a- ctus supernaturales ipsum cognoscere & amare, gloriãque ipsius excellentissimo modo promovere, & augere possit; hoc enim S. Scriptura indicat, dum Gen. 2. hominem ad imãgi- nem DEI creatum fuisse dicit, ut videlicet, sicut DEVS se- ipsum perfectissimè cognoscit, & amat, & per hoc infinite beatus est, ita & homo in hac quidem vita per cognitionem Fidei obscuram, & amorem liberum, in altera verò per visio- nem beatificam & amorem perfectum cognoscat ipsum DEVM, & fruatur, sicque in hoc similitudinem & imaginem DEI referat.

Confidera 2. Quàm *sublimis* sit iste finis, utpote quo ex- cellior excogitari non potest, cum sicut DEO nil melius re- periri valet, ita nec illius possessione quidquam præstantius inveniri queat. Quàm item *jucundus*, eò quòd in summi boni possessione consistat. Quàm denique *facilis* quoad as- secutionem; quid enim facilius, quàm id velle, ad quod ipsa Natura, Ratio, & summæ felicitatis promissio inclinat?

Confidera 3. Quàm magnum tibi à Deobeneficium sit col- latum, dum ex tam magno numero possibilium creaturarũ, quas tamen DEVS vidit, perfectiori longè modo servituras sibi fuisse, te elegit, & ad tam excelsum finem creavis, & in- super, ut finem hunc facilius consequeris, tam sanum, in- tegrũque corpus, tam capacem intellectum, aliãque dona naturalia, uti & Parentes, ac Pastores Catholicos (quæ omnia non paucis sunt negata) benignissimè communicavit. Quàm

Instruã. VIII.

I

proin

proin grato animo beneficium hoc agnoscere, atque tantum Benefactorem totis viribus laudare, amare, & servire debeas, dicens cum Psalmista Psal. 94. *Venite, adamus, & proci damus, & ploremus ante Dominum, qui nos* (deprecando culpam, quòd tam negligentem ei servimus) *quia ipse est Dominus DEVS noster, nos autem pro eius.* Colloquium ad SS. Patronos cum congruis affectibus.

Punctum II.

Considera 1. Quòd DEVS non contentus creasse tantum insuper Mundum velut amplissimam & pulcherrimam domum in obsequium tuum creaverit, omnesque in illa existentes creaturas velut instrumenta, quibus ad cultum tuum, perfectiusque cognoscendum & amandum iuvare potestati subjecerit, uti jam pridem S. David agnovit Psal. 8. *Gloria & honore coronasti eum, constituisti eum per opera manuum tuarum: omnia subiecisti sub pedibus eius.* Hinc Hugo Victorinus pulchrè sic Mundum hominibus alloquentem introducit: *Vide Homo, dicit Mundus modo amavit te, qui propter te fecit me: Servio tibi factus sum propter te, ut servias illi, qui fecit & me propter te, & te propter se. Si sentis beneficium debitum: si accipis benignitatem, redde charitatem.*

Considera 2. Quàm meritò à te requirat DEVS, uti fidelis servus, & prudens; ut scilicet per prudentiam sequas, quomodo creatura quævis ad finem tibi præfixum sequendum conducatur, & per fidelitatem non aliter eam quàm quatenus eam ad finem conducere cognoveris, adeò verè olim cum Esther c. 14. dicere queas: *Domine Deus, quòd nunquam letata sit Ancilla tua, ex quo hunc Mundum) translata sum, usque in presentem diem pro te, Domine DEVS Abraham.*

Considera 3. Quomodo tu hactenus fidelis & prudens servi officium impleveris, aut implere certè deinceps saluberrimum S. Francisci Borgiæ consilium sequendum conditas in fratre ducis, & Scalarum tantum ministras hibeas, quibus ad DEVM Architectum universi accessum possis. Colloquium ad B. Virginem.

Punctum III.

Considera 1. Quàm magnum insuper beneficium Deus tibi concesserit, dum te non simpliciter ad gloriam suam, sicut alios homines creavit, sed etiam ad *maiores gloriam* suam in te, & alijs procurandam, ad Sacerdotalem Statum vocare dignatus est, in quo tum per ipsam Statum hujus supremam dignitatem ad majorem perfectionem sectandam, atque adeò finem etiam tuum perfectiùs consequendum incitareris; tum per Sacrificium Missæ velut gratissimum holocaustum, Officii que divini quotidianam recitationem copiosius eum laudare; tum per Sacramentorum administrationem, aliâque Pastoralis curæ ministeria gloriam illius etiam in alijs procurare posses.

Considera 2. Si Servus ad tantò majorem fidelitatem & diligentiam in Domini servitio adhibendâ incitatur, quanto plus se à Domino dilectum & exaltatum, quantoque plura bona ab eodem fidei, curæque commissâ advenit, quàm fideliter tu DEO servire, atque adeò vocationi tuæ satisfacere debeas, qui ab ipso tantopere te amatum, animâque velut pretiosissimum suum thesaurum curæ tuæ, fideique commendatas fuisse agnoscis? an non, quoties ad peccatum, aut inordinatum rei cuiuspiam creatæ amorem alliceris, in illa Josephi Ægyptiaci Patriarchæ verba erumpes: *Ecce Dominus meus, omnibus mihi traditis ignorat, quid habeat in domo sua; nec quidquam est, quod non in mea sit potestate, vel non tradiderit mihi, quo modo ergo possum hoc facere, & peccare in DEVM meum?* Gen. 39.

Considera 3. An & quomodo tu hæcenus fidelitatem istam præstiteris, & præstare deinceps tantò impensius velis, quanto minùs dignum te tam sublimi vocatione fuisse cognoscis. Colloquium ad Christum.

MEDITATIO II.

DE PECCATIS ALIENIS.

Hæc Meditatio à S. Ignatio Exercitium trium potentiarum vocatur, eò quòd in eo velut practico Exemplo ostendatur, quomodo per memoriæ, intellectus, & voluntatis exercitium

citium circa aliquam materiam discurrere, solidamque
 trinam & affectus eruere debeamus; unde hic modus
 ratè perpendendus est, & in reliquis quoque primæ be-
 madæ Exercitijs usurpandus. Finis autem hujus Medita-
 nis est cognoscere, quàm graviter DEVS peccata in nobis
 simis Creaturis puniverit, quàmque adeò meritò quisque
 mere debeat, ne, sicut in dignitate longissimè cedit crea-
 ejusmodi, ita multò minus quoque ipsi parsurus sit DE-
 atque adeò alieno malo sapere, ac peccata seriò vitare dicitur.

Textus S. Ignatij.

*Oratio preparatoria est, quâ petimus à Domino gratiam
 ut vires atque operationes nostræ omnes sincerè ad epi-
 scopiam tendant.*

*Primum præludium est, ratio quadam componenda
 Pro qua notandum est, quòd in quavis Meditatione seu
 templatione de re corporea, ut puta de Christo, effingetur
 erit nobis secundùm visionem quandam imaginariam
 corporeus, id, quòd contemplamur, representans, ut
 templum aut domus, in quo reperiamus Christum IESUM
 vel MARIAM Virginem, & cetera, quæ spectant ad Con-
 plationis nostræ argumentum. Sin autem speculationis
 est res incorporea, ut est consideratio peccatorum nunc
 ta, poterit loci constructio talis esse, ut si per imaginatio-
 cernamus animam nostram in corpore isto corruptibilem
 in carcere constrictam; hominem quoque ipsum in hinc
 ria & alle inter animalia bruta exulantem.*

*Secundum erit præludium, ut à Domino id postule-
 exopto juxta proposita Contemplationis argumentum, ut
 rum si de Christi Resurrectione fuerit meditandum, peti-
 erit latitia, quâ gaudenti Christo congaudeam: sin de pa-
 ne, lacrymas, pœnas, & angores petam ad compatien-
 Christo patienti. In presenti ergo Meditatione pudorem
 fusionemq; mei ipsius deo exposcere, attendens, quàm
 homines ob peccatum mortale vel unicum damnati fuerint.
 & quòd ego toties damnationem sim commertus. Notandum
 adhuc, quòd omni Meditationi seu Contemplationi præ-
 debent tam Oratio preparatoria, quàm præludia duo, si-
 quæ*

ratio quidem semper fit eodem modo, praeludia vero pro diversitate rerum sunt diversa.

Punctum I.

Primum punctum erit, ut exercentur memoria mea circa primum peccatum omnium, quod fuit ab Angelis commissum, adhibito statim discursu intellectus, atque voluntatis motu, instigante me ad solvenda & intelligenda ea, per qua erubescam, & confundar totus, facta unius tantum peccati Angelorum cum tot meis comparatione. Unde colligere liceat, cum illi ob unum crimen addicti sint inferno, quam sepe ipse supplicium idem meruerim. In memoriam itaque dicimus trahendum esse, quo pacto Angeli creati primum in statu gratia, sed (quod necesse erat ad beatitudinis consummationem) non volentes per arbitrij libertatem, Creatori suo reverentiam & obsequium prestare, at contra eum insolentes conversi fuerint ex gratia in malitiam, & de caelo ad infernum precipitati. Consequenter discurrendum erit per officium intellectus circa hac pensculatijs, nec non concitandis simul voluntatis affectibus, acrius insistentium.

Ut hic discursus tanto fructuosius instituat, proderit 1. dignitatem Angelorum tum ex natura ipsa (quod nempe fuerint purissimi Spiritus) tum ex praestantissimis donis tam naturalibus, quam supernaturalibus, qualia nulli puro homini (excepta forte B. Virgine) sunt communicata, colligere. 2. Pariter Statum miserimum & deformationem, in quem per peccatum unicum dejecti sunt, perpendere. 3. Cogitatione ad nos conversa, naturam nostram cum Angelica, vilitatem nostram cum illorum dignitate, nostram inopiam cum illorum dotibus comparare, & salutarem inde timorem, odiumque peccati concipere erumpendo cum pio Asceta l. 3. de imit. c. 14. in sequentes affectus: *Intonas super me iudicia tua, Domine, & timore ac tremore concutis omnia ossa mea, & exarscescitur anima mea valde. Sto attonitus, & considero, quia cali non sunt mundi in conspectu tuo. Si in Angelis reperisti pravitatem, nec tamen pepercisti, quid fiet de me? ceciderunt stella de caelo, & ego pulvis quid presumo?* Colloquium ad SS. Patronos.

Secundum est punctum, easdem potentias tres, circumscriptum primorum Parentum (quod secundum appellabimus) exercere, tractando memoriâ, quam diuturnam ob illam penitentiam egerunt: quanta humanum genus corruptum vastat: quot hominum millia ad inferos deturbata sunt. Memorandum est videlicet, quomodo Adam in Damasco campo de limo terra factus, postusque in terrestri Parentis Eva formata ex una costarum ejus, cum de fructu arboris scientiâ boni & mali prohibiti essent comedere, & minus comediissent, post peccatum subito ejecti sint, Serpente pelliceis induti, & originali justitiâ privati, reliquum suâ tempus, in laboribus & arumnis maximis, penitentiam traxerint. Super his etiam ratiocinio intellectus, & libus voluntatis utendum erit, sicut prius.

In hoc puncto tria iterum præcipue consideranda sunt. Status Adami ante peccatum cum eo, quem post peccatum sortitus est, comparandus erit. 2. Speciatim perpetuum erit, quod eadem pœna in omnes Adæ posteros situr pagata, ita ut, quidquid ab orbe condito ad hoc usque impus homines sunt passi, & in æternum patientur, sint quæ scintillæ ab hac prima culpa originali provenientes, & næque justitiæ clarissima testimonia; quis enim non gratissimè offensum Principem illum crederet, qui ob peccatum Rebeli Subdito commissum, universam stirpem peccatorum gravissimè, & excinderet? 3. Unicum peccatum Adami in solo pomi esu prohibito consistens, & ex affectu libere blanditijs cedente factum, de quo tamen statim dolens severam pœnitentiam egit, cum nostris innumerabilibus deliberata malitia commissis comparare, & inde ex parte infinitam DEI benignitatem, dum propter tot peccata necdum nos ad infernum deturbavit, agnoscere, & admirari; ex altera verò salutarem timorem concipere, ne, sicut ratione pastoralis curæ susceptæ etiam Pater es Parochianorum tuorum, aut aliorum Subditorum, ita peccatum quoddam tuum in illos, ob pravitatem exempli saltim, redundet, que adeo gravius etiam à DEO castigetur.

Punctum III.

Tertium est, ut exerceamur pari modo circa peccatum mortale, & particulare quodlibet (ipsum nos tertium peccatum dicemus, ut à duobus suprapositis distinguatur) considerando, quòd peccato tali vel semel duntaxat commisso, forte detrusi sint multi ad infernum, quòdque praterea prope innumeri ob delicta mea pauciora atq; leviora fortè crucientur aternis pœnis. Vnde memoriâ versandum erit, quanta sit peccati gravitas & malitia, DEVM omnium Conditorem atque Dominum offendentis. Ratiocinandum quoque est, supplicium aeternum peccato justè irrogari, utpote adversus infinitam bonitatem DEI perpetrato. Postremò suscitandi sunt affectus, sicut jam dictum est.

In hoc puncto cùm S. Ignatius gravitatem peccati ex dignitate Personæ offensæ ostendat, proderit bene considerare tres titulos, ob quos specialiter DEVS per peccatum offenditur, quorum primus est titulus *Dominij*, quòd scilicet sit Rex Regum, & Dominus Dominantium. Secundus *Conditoris*, ratione cujus plus quàm Pater amandus est, cùm ipse non corpus duntaxat, sed etiam animam dederit. Tertius *Benefactoris* maximi, specialiter propter factam Redemptionem; ex quibus consideratis facilè gravitas peccatiprehenderetur; si enim in hoc Mundo tam gravia censentur læsæ Majestatis, & parricidij crimina, quàm grave esse debet peccatum in tantum Dominum, Patrem, & Benefactorem commissum, ut non immeritò S. Augustinus dixerit: *Domine, qui te non amat, quia creatus est, infernum meruit, qui vero non amat te, quia redemptus est, meretur, ut novus pro ipso infernus sit.* Unde 2. perpendendum erit, si tam multi propter unicum peccatum grave commissum, mox ad infernum detrusi sunt; quantum tibi beneficium iterum collatum sit à DEO, dum tot, tamque gravia peccata committentem non modò non detrusit ad infernum, sed insuper tam bonam penitentiae occasionem per hæc Exercitia offert, imò ultro ad eandem per tot stimulos invitat; an non vel ex hoc solo capite novum detestandi peccata, & tam bonum Dominum amandi impulsus recipies, & Sacerdotem illum imitaberis, qui, ut in vitis Patrum legitur, cùm Filiam

liam Sacerdotis Ethnici deperisset, eamque sibi in Coniugium dari petiisset, & quia Sacerdos Ethnicus ex idoli sui marito sic requisiverat, etiam DEVM, omnisque Caelites adorasset, postea, ubi idolum quoddam Sacerdos Ethnicus, an matrem suam deponere deberet, interrogaverat, respondit: *Non des illi, nec enim DEVS illum adhuc deseruit*: adeo hoc responso compunctus est, ut in amarissimis lacrymas effusus ex illo momento firmissime statueret, Deum qui se tam graviter delinquentem, & abjurantem necesse deseruerat, nunquam amplius derelinquere, idque responsum praestiterit.

Colloquium fiet imaginando IESVM Christum coram adesse in cruce fixum. Itaque exquiram mecum rationem qua Creator ipse infinitus fieri creatura, & ab aeterna vita ad temporariam mortem venire pro peccatis meis dignatus sit. Arguam insuper meipsum percontans, quid habuerim dignum memoratu egerim pro Christo? quid agam tantum aut agere debeam? & in eum intuens sic cruce affixum proloquar, qua suggeret mens & affectus. Porro Colloquium proprium est, ut fiat sicut Amici sermo ad Amicum, sicut ubi ad Dominum, nunc gratia aliquid petendo, nunc culpa aliquam meam incusando, interdum propria, qua communicando, ac petendo consilium super illis, sive auxiliium. Ultimo dicatur Pater noster.

Consideratio.

Prima haec consideratio erit inspectio Status sui; cuius examen instituetur in primis circa peccata & defectus potiores, quibus adhuc obnoxius es, ut deprehensis morbus amplexus, eorumque radicibus, tanto facilius media adhiberi possint, quae perfecta sanitas obtineri possit.

II. Facto hoc Examine considerari breviter poterit quantum Sanitas spiritualis seu liberatio a morbis spiritualibus necessaria sit Sacerdoti curam Animarum gerenti; id ex eo deprehendere facile poteris, quod, sicut Operarii & Artificibus temporalibus quivis morbus, vel etiam capite molestissimus est, quod a sperato lucro & modo de operum ac laborum suorum impediatur, ita Operatio spirituali tanto gravior ac molestior accidere morbus animae

Seu peccatum debeat, quanto graviori à lucro & augmento eundem impedit, videlicet primò à lucro & incremento *glorie divinae*, cujus pars minima omnibus alijs lucris eliam collectivè sumptis præferenda est: dein à lucro *propria salutis & meritorum*, quod itidem pluris, quàm alia lucra omnia temporalia, faciendum, cum nihil profit homini si mundum universum lucretur, animæ verò suæ detrimentum faciat: & tandem *aliena salutis* lucro, quod tanti faciendum est, quanti æstimandæ sunt ipsæ animæ, quæ omnes res alias mundi longissimè antecedunt.

III. Quia verò morbi efficaciter curari non possunt, nisi radix morbi tollatur, idèò hæc specialiter indaganda est, deprehendensque, eam tibi jam pridem à S. Jacobo c. 4. fuisse indicatam, dum dixit: *Vnde bella & lites in vobis? nonne hinc? ex concupiscentijs vestris, qua militant in membris vestris. Vnusquisque enim, ut idem c. 1. ait, tentatur à concupiscentia sua abstractus & illectus; deinde concupiscentia cum conceperit, parit peccatum.* Vide proin cujus rei concupiscentia hætenus in tantum malum te præcipitavit, an honoris, aut voluptatum, aut divitiarum? & quomodo hanc radicem extirpare possis, scilicet eadem fermè ratione, quâ concupiscentiam noxij ejuspiam cibi tollere solemus, ut scilicet, sicut hoc in casu inprimis damna ex cibi talis sumptione oriri solita demonstramus, & postea ad cibum longè meliorem, saniorémque à nobis oblatum comedendum hortamur, ita ad internam quoque concupiscentiam rei hætenus inordinatè concupitæ tollendam, falsitatem bonitatis & damna bene perpendamus, simulque, quàm omnis hæc apparens bonitas infinities perfectius in DEO possideatur, consideremus, illud sap. 13. ad præsentem materiam accommodantes: *Quorum si specie delectati Deos putaverunt, sciant, quanto his Dominator eorum speciosior est; speciei enim Generator hac omnia constituit.* Claudatur hæc consideratio brevi oratiunculâ, quâ & venia præteritorum peccatorum suppliciter petatur, & gratia ad eadem deinceps cum radice extirpanda flagitetur, eundemque in finem etiam SS. Patronorum & B. Virginis patrocinium imploretur.

MEDITATIO III.
DE PECCATIS PROPRIIS.

Finis hujus Meditationis geminus est, nimirum ut & peccatorum nostrorum multitudinem cognoscamus, & eorum gravitatem, ut par est, aestimare discamus. Quem finem tria à S. Patre Ignatio motiva suggeruntur, videlicet scđditas peccati, offendentis vilitas, & offensi dignitas. Ut merito hæc meditatio utilissima & efficacissima judicetur peccata detestanda, utpote quæ continet præcipua membra ad illius horrorem incitantia. Cæterum in ipsis peccatis memorandis rectè monent Ascetæ, ne, in materia præsertim lubrica, personæ in memoriam accersantur, eò quòd amor facile reerudescere soleat.

Textus S. Ignatij.

Preparatoria Oratio eadem, qua supra.

Prius praludium exigit constractionem loci, ut in præcedenti Meditatione.

Posteriori vero fiet, postcendendo id, quod hic quarimus, de peccatis, atque abundantem præsertim.

Punctum I.

Punctum primum sit processus quidam, per quem peccata totius vitæ in memoriam revocantur, percursis gradatim discussisque annis, & spatiis temporum singulis. Quæ in triplici juvatur compendio, consideratis videlicet locis habitationis nostræ, conversationum modis, & officiorum & negotiorum, quibus functi sumus, generibus diversis.

Punctum II.

Secundam est, peccata ipsa perpendere, quanta sit factitas & iniquitas ex natura sua, si vel prohibita non essent.

Hæc scđditas ex tribus capitibus colligi potest. I. Quòd peccatum sit aversio à summo bono, & ultimato suo fine, unde sicut summa cujusque rei perfectio & pulchritudo in eo consistit, quod fini suo conformiter operetur, ita è contrarium si à fine suo aberret, summam scđditatem forticitur, maxime si fini

si finis sit summus, qualis homini præfixus est. II. Quòd sit *conversio ad creaturam*, eamque loco Dei pro ultimo fine constituat; quæ inordinatio meritò fœdissima censi debet; quis enim non fœdissimum facinus ab eo commissum diceret, qui relictis cibis optimis, ad siliquas porcorum & stercorea comedenda se converteret? aut relictò fonte limpidissimo sitim ex turbidâ, fœtidâque lacunâ aquis levaret? aut amorem à speciosissima Virgine ad leprosam Æthiopissam converteret? Hinc meritò Deus tam patheticis verbis hanc inordinationem & fœditatem describit, dum Jerem. 2. dicit: *Obsupestite calis super hoc. & porta ejus desolamini vehementer, dicit Dominus. Duo enim mala fecit populus meus. Me dereliquerunt: fontem aqua viva, & foderunt sibi cisternas, cisternas dissipatas, quæ continere non valent aqua:* III. Quòd summam gloriam suam, id est, rationis in cæteras potentias & membra imperium abjiciat, & brutorum in morem cupiditatibus serviat, quam fœditatem indicavit S. David ps. 48. dicens: *Homo, cum in honore esset, non intellexit: comparatus est jumentis insipientibus, & similis factus est illis.*

Punctum III.

Tertium est, considerare me ipsum, quisnam aut qualis sim. additis exemplis. quæ me in majorem mei contemptum trahant, ut si mecum reputem, quantulus sim ad hominum omnium cætum comparatus: quid deinde sit multitudo universa mortalium, si cum Angelis, Beatisque omnibus conferatur: post hæc attendendum est, quid rei sit tandem, quidquid est creatum præ ipso creatore. Iam quid homuncio ego unus esse possum? Demum inspiciam corruptionem mei totius; pravitatem animæ, atque corporis fœditatem; ac me tanquam ulcus sive apostemâ esse ducam, ex quo tanta sanies peccatorum, tantaque vitiorum lues efflaxerit.

Juvabit etiam pro hoc puncto in memoriam revocare compendium brevissimum, quo hominis vilitatem S. Bernardus complexus est, dum dixit: *Quid fui homo? Spermâ fœtidum. Quid est? saccus stercoreum. Quid eris? cibus Vermium.* An non enim hæc perpendens meritò in illa verba erumpes cum Jobo c. 14. *Et dignum ducis super hujus-*

ccmu.

cemodi aperire oculos tuos, & adducere eum tecum in iudicium?

Punctum IV.

Quartum est, cogitare quid sit Deus, quem ita offensus, collectis, comparatisq; perfectionibus attributis Deo, ut proprijs, cum oppositis meis vitijs, summam scilicet ejus puritatem, sapientiam, Bonitatem, & Iustitiam cum extrema mea infirmitate, ignorantia, malitia, & iniquitate.

Pro hoc puncto merito S. Bernardi sententia ob oculum habenda est l. 16. in Cant. sic loquentis: *Pensa cujus sitis vidimus & horrois tuum atque omnium contempnisse Patrem, offendisse Dominum Majestatis. Majestatis est timere. Domini est timeri, atque maximè hujus Majestatis, & hujus Domini. Nam si reum Regia Majestatis, quamvis humana, humanis legibus plecti capite sancitum est, quis contempnentium Omnipotentiam divinam erit? tanquam montes, & fumigant, & tam tremendam Majestatem ad irritare valis pulvisculus, uno levi flatu mox dispergendus? & minimè recolligendus?*

Punctum V.

Quintum, in exclamationem prorumpere ex commotio affectus vehementi, admirando valde, quomodo creaturæ immes (discursu facto per singulas) me sustinuerint tam diu, & hucusque vivam servaverint: quomodo Angeli divini Iustitia gladium ferentes, e quo animo me tulerint, custodierint, suisque etsiam juverint suffragijs: quomodo pro me intercesserint Sancti: quomodo calum, sol, luna, & alia sidera, elementa, cunctaque animantium genera, & terra gemina, debita vindictæ loco mihi servierint: quo demum modo non absorbuerit me dehiscens tellus, & nulla infernalis referans, in quibus perpetuas penas daturus essem.

Nec tamen in hoc loco affectu consistere debet hujus meditationis fructus, sed insuper etiam efficax detestatio peccatorum, & serium propositum cavendum futurum eliciendum est, unde majoris facilitatis causa meditatio hæc in tria puncta dividi posset, & in primo quidem ipsa peccata, ut supra dictum, in memoriam revocari, eorumque multitudo peculiariter perpendi, cui considerationi commo-

de affectus admirationis supra in ultimo puncto propositus subnecti posset. In secundo puncto peccati gravitas ex triplici motivo in tribus intermediis punctis explicato indagari posset, quautopere hæc gravitas augeatur, si à sacerdote ejusmodi peccatum committatur. Primò quidem ratione *dignitatis*; sicut enim macula quævis in Attalica aut alia pretiosa veste multò fœdior censetur, quàm in crassa & rudi materia; ita peccatum quoque tantò fœdus, graviusque reputatur, quò dignior est persona, quæ illud admisit. Secundò ratione *officij*; cum enim ratione muneris sacerdotalis ad majorem sanctitatem, quam alij homines sectari solent, procurandam obligetur, ut dicere possit cum Christo: *Quis arguet me de peccato?* aliòsque tantò liberius, efficaciusque corrigere possit; hoc ipso tantò gravior erit peccati ab eo commissi malitia, quântò major erat obligatio ad eandem devitandam. Tertiò ratione *Beneficij*; cum enim, quò majora & plura quis ab offenso beneficia accepit, tantò major censetur offensa, quàm tantum Benefactorem lædere non horruit, meritò Sacerdotis peccata tantò graviora, fœdioraque æstimari debent, quântò majus est beneficium vocationis ad altissimum Sacerdotij statum. Quartò ratione *advertentia* majoris, cum enim Sacerdos ob scientiam Theologicam magis penetrare, & æstimare peccati malitiam didicerit, hoc ipso tantò culpabilior est, si illam committat, quântò perfectiorem de ea cognitionem hausit. Unde meritò Deus ad Sacerdotem peccatorem illa Psalmistæ pl. 54. verba usurpare potest: *Si inimicus meus mihi maledixisset, sustinuissem utique. Tu vero homo unanims, Dux meus,* (id est, meo loco, ut alios duceres, constitutus) *notus meus* (ob majorem familiaritatem) *qui dulces mecum capiebas cibos* (per quotidianam cibi Eucharistici sumpcionem) quòd tantopere me offenderis, meritò mihi summopere displicet.

Terminanda demum erit hæc meditatio per colloquium, extollendo infinitam Dei misericordiam, gratias pro viribus agendo, quòd vitam ad hunc usque diem prorogaverit: unde proposita in futurum mei emendatione recitabo semel Pater noster.

Materia Lectionis.

Ex libello de imitatione Christi legi potest lib. 4. c. 7.

Ex libro Ascetico, & historico aliquot capita.

Ex libello exercitiorum legi possunt priores Regulae animi motus, quos diversi excitant spiritus, discernendos, boni solum admittantur, & pellantur mali; quae pro tanto consideratius legendae sunt, quanto majorem in Sacerdos notitiam hauriet, non ad se duntaxat, sed aliorum tiam dirigendos, ut ambo observare studeant Apostolicum monitum Joan. 1. c. 4. *Nolite omni spiritui credere, sed probate spiritus, si ex Deo sint.* Unde pro meliori intellectui harum regularum supponendum est ex communi Asceticarum doctrina, duo esse principia, à quibus animi motus oriuntur, *internum* scilicet, quod est ipsa cujusque hominis natura, cujus motus pulchrè & fusè Thomas Kempensis l. 3. c. 1. explicat; & *externum*, quod iterum in *bonum*, quale est Deus vel Angelus, & in *malum*, quale est diabolus, subdividitur; ad quae proinde discernenda sequentes regulae in compendium brevitatis causâ redactae à S. Ignatio in libello Exercitiorum sunt praescriptae.

Regula I.

Quòd spiritus malus per illecebras carnis objectas, eos qui facile peccant mortaliter, ad nova peccata allicere; bonus verò spiritus conscientiam pungere, & à peccato abstergere solet.

Regula II.

Quod homines perfectionis studiosos malus spiritus per scrupulos, tristitias, aliasque perturbationes à profectu impedire nitatur; bonus verò spiritus per consolationes, meritisque illustrationes roborare, & ad progressum incitare conetur.

Regula III.

Quòd consolatio spiritualis sit lætitia quaedam animae et amore Creatoris sui exorta, vel certè ad eundem impellens, quae proin, si etiam in corpus redundet, sensibilis vocatur, sin minus, rationalis appellatur. Etsi verò ejusmodi consolationes per se bonae sint, & merito appetendae, eò quòd, ut P. Petrus Faber dicere solebat, non obscurum sint gratiae praesentis indicium, efficaciantque, ut anima hoc pabulo roborati

borata impensius se divino servitio mancipet; rectè tamen monent Ascetæ, non esse iisdem nimium innitendum, eò quòd veniant, & vadant. Unde *Serius amator* Christi, ait Thomas Kemp. l. 2. c. 9. *Et studiosus sectator virtutum non currit super consolationes, nec quarritales sensibiles dulcedines, sed magis fortes exercitationes, Et pro Christo duris sustinere labores.*

Regula IV.

Quòd desolatio sit tristitia quædam animi, & obtenebratio torporem in amore & servitio Dei inducens, & ad res terrenas amplectendas instigans. Unde utiles plerumque ejusmodi desolationes esse, unanimiter docent Ascetæ, easque theatrum & arenam virtutis vocant, in quo præclara occasio majoris meriti, victoriæ sui, & amoris erga Deum demonstrandi offertur. Id quòd egregiè more suo Thomas Kempensis l. 2. c. 9. indicavit, dum dixit: *Non est grave, humanum contemnere solatium, cum adest divinum; magnum est, Et valde magnum tam humano, quàm divino posse carere solatio, Et pro honore Dei libenter exilium cordis velle sustinere.*

Regula V.

Quòd tempore desolationis nihil, aut innovandum sit circa propositum animi, aut vitæ statum (intellige, si bonus sit hic status; si enim malus sit, utique ad emendationem impelli debet animus, ut cum Deo in gratiam redeat) Ratio autem hujus Regulæ rectè à S. Ignatio hæc assignatur, quòd tali tempore homo à spiritu malo agitetur, cujus instigatione nunquam rectè aliquid agitur.

Regula VI.

Quòd tempore desolationis adhibenda sint media, quæ contra desolationis impulsum tendunt, qualia sunt oratio, humilitas, patientia, discussio sui, ut si per culpam quandam fortè causam dederit tali desolationi, sublatâ causâ ipse etiam effectus tollatur. Sic Christus in horto orans docuit; sic Joannes Berckmannus Societatis nostræ Scholasticus, qui, cum desolatus erat, animum non demittebat, nec orationes, aliâque pietatis exercitia negligebat, sed ferventer Deum inter-

interpellans, redde mihi, clamabat, lætitiā salutis tuæ
emitte lucem & veritatem tuam. Quod si quis putet, se opor-
re non posse, suadent Ascetæ, ut saltem imitetur Mendicem
ulceribus plenum, qui se in terram abjicit coram Medico,
miseri cordi homine, & licet verbum nullum dicat, oculis
vultu, & ipsis ulceribus perorat.

Regula VII.

Quod, quamdiu desolatio præsens est, cogitandum
nos probationis causâ nobis ipsis relinqui, ut per naturalia
quoque vires insultibus inimici nostri obstetamus. Quod
men Riccius p. 3. tr. 3. c. 8. raro contingere putat, eò quod
non solet Deus imbecilibus humeris tam grave onus im-
ponere. Sed & illud firmiter persuadendum est, non solum
naturalibus viribus in tali casu hominem relinqui, sed verum
etiam gratiam & auxilium divinum adesse, licet ob debili-
tatem fervoris & consolationis non ita sentiatur.

Regula VIII.

Quod ad desolationes, ut par est, sustinendas, singulariter
profit patientiæ studium, & spes securitatis brevi iterum con-
solationis; uti jam olim etiam pius Asceta suavit. l. 2. c. 1.
dicens: *Cum ablata fuerit consolatio; non statim desperare,
sed cum humilitate & patientia expectare caelestem visitationem,
quoniam potens est Deus ampliore tibi redonare consolationem.*
Ibidem non est novum, nec alienum viam Desolationis
perit, quia in magnis Sanctis: & in antiquis Prophetis
sæpe talis alternationis modus. Hinc Riccius l. c. monet
ejusmodi desolatum, etsi speret redituram consolationem,
sæpe tamen paratum esse debere ad novas desolationes, ut
persuadere sibi debere, plures fore desolationes, quam con-
solationes, eò quod ejusmodi desolationes sint singularia
signa divinæ providentiæ, & maximi erga nos amoris indicia
nostræ humilitatis fomenta, virtutis experimenta, seges ma-
ritorum, & præcipuum adjumentum ad perfectionem.

Regula IX.

Quod tres sint præcipuæ causæ desolationis, nempe
castigetur tepiditas in spiritualibus Exercitijs: ut probetur
homo

homo, num gratis velit servire Deo : & ut agnoscat consolationes, & fervorem devotionis gratuita esse dona Dei, non nostris meritis debita. Unde sæpe citatus pius Asceta l. 2. c. 9. ait: *Cum igitur spiritualis a Deo consolatio datur, cum gratiarum actione accipe eam, sed Dei munus intellige esse, non tuum meritum. Noli extolli, noli nimium gaudere, nec inaniter præsumere, sed esto magis humilior ex dono, cautior quoque & timorator in cunctis actibus tuis: quoniam transibit hora illa, & sequetur tentatio.* Ex his tamen tribus causis posteriores duæ plerumque in ijs duntaxat, qui virtuti impensius student, locum habent, prima verò potissimam causam desolationibus præbet, maximè si ad teporem, uti communiter fieri solet, etiam inordinatus amor ad res aliquas creatas accedat; uti iterum bene advertit Thomas Kempensis, l. 1. c. 21. dum ait: *Quòd divinas (consolationes) non habemus, aut rarius sentimus, nos in culpa sumus, quia compunctionem cordis non quarimus, nec sanas & externas omnino abjicimus.*

Regula X.

Quòd is, qui consolatione fruitur, prospicere debeat, quomodo gerere se velit, si desolatio succedat, ut ad illam debito modo supportandam præparare se possit; quod consilium jam olim etiam pius Asceta l. 3. c. 7. approbavit dicens: *Consilium bonum est, ut fervoris spiritum concepto, mediteris, quid futurum sit abscedente lumine.*

Regula XI.

Quòd affluente consolatione meminisse debeat, quàm ignavus sit & pusillanimis desolatione ingruente, ne complacentiam, quæ consolationes plerumque sequitur, admittat, sicque collatum à gratuito donum amittere mereatur; qui enim pacis tempore nimis securus esse voluerit, sæpe tempore belli nimis dejectus & formidolosus reperietur. Ait iterum Thomas Kempensis loco cit. Hinc mox in Persona Dei addit: *Si scires semper humilis & modicus in te permanere, nec non spiritum tuum bene moderari & regere, non incideres tam citò in periculum & offensam.* Sicut autem tempore consolationis animum deprimit, ita, ubi desolatio

tio ingruit, eundem per spem ad futuram gratiam divinam erigere debet, memor, quod non patiarur tentari Deus hominem supra id, quod potest, sed faciat etiam cum tentatione proventum.

Regula XII.

Quod dæmon consuetudinem imbellis mulieris imitetur, quæ mox abjicit animum, si maritum erecto animo, vultuque advertit obistere; secus, si timidum esse cognoscat. Nempe & dæmon, est leo, si cedas: si stas, ut musca recedit. Hinc S. Jacobus c. 4. hortatur: *Resistite Diabolo, & superet vobis.*

Regula XIII.

Quod idem dæmon vehementer laboret, ne fraudulenter suæ suggestiones Viris spiritualibus detegantur, perinde ut impuri amatores virginem seducere volentes summo opere procurant, ne sua consilia parentibus innotescant, quia utique hoc pacto de conatibus suis actum putat. Hinc alijs pudorem ac verecundiam, seu præposteram reverentiam eorum, quibus secreta essent aperienda, alijs suspicionem, diffidentiam & timerem objicit: nonnullos ab alienat ab illis, quos deberent consulere, alios vanam sui fiduciam fallit, ut certum estiment hujusmodi detectionem sibi non adeo esse necessariam.

Regula XIV.

Quod idem dæmon iterum imitetur belli ducem, qui in castrum quamquam oppugnaturus, explorat, quænam pars inimiciorum præ cæteris sit maximè debilis, & ex eo loco arcem oppugnat, ut proin circa illa vitia, in quibus vincendis maxime se adhuc debilem esse advertit, præcipuè vigilanter fortiterque contra insultus Adversarij pugnandum sit.

Materia Scriptionis.

Cum totus hic dies in indagandis proprijs peccatis, eorumque radicibus consumendus sit, atque adeo ad confessionem etiam generalem ab ultima saltem simili confessione etiam præparatio suadeatur, utiliter quoque hodie pro materia scriptionis hæc ipsa peccatorum annotatio cum remedi-

ex meditatione haustus, assumetur, ut vel ex ipsa scriptione peccatorum suorum cumulum clarius cognoscat, atque adeo ad majorem pudorem & dolorem excitetur.

SECUNDA DIES.

Scopus hujus diei est, salutaria media contra peccatum præparare; quia verò inter hæc media non postremum jure merito censetur novissimorum consideratio, uti Deus ipse per Siracidem c. 7. indicavit dicentem: *In omnibus operibus tuis memorare novissima, & in æternum non peccabis.* Et iterum Deut. 32. c. *Vtinam saperent, & intelligerent, & novissima providerent.* hinc post peccatorum considerationem communiter meditationes de prioribus saltem tribus novissimis, utpote quæ magis ad compunctionem & horrorem peccatorum ingenerandum conducere videntur, morte videlicet, judicio, & inferno instituuntur. Etsi verò S. Ignacius nec de morte, nec de judicio ullam meditationem libello exercitiorum inseruerit, expressè tamen post quintum Exercitium monet, si visum fuerit expedire ad profectum eorum, qui exercentur, posse alias meditationes de morte, & judicio adjici.

Thesera.

Esote parati, quia horâ quâ non putatis, Filius hominis veniet. Luc. 12.

MEDITATIO I.

DE MORTE SACERDOTIS

Prælidium I. est, proponere sibi ob oculos, hominem in lecto jacentem, & morti vicinum, atque ex una parte quidem Angelum Custodem, ex altera verò cacodæmones adstantes, & animæ egressum sollicitè expectantes.

Prælidium II. Est petere à Deo gratiam, quâ & mortis acerbitatem ritè cognoscere, & quænam ad eam sanctè obviandam præparatio adhibenda sit, ritè cognoscere queas.

Punctum I.

Considera I. tres primarias conditiones mortis, videlicet

cet quòd I. sit certissima quoad substantiam; cum statuta sit omnibus hominibus semel mori, teste Apostolo c. 9. Hebr. & sicut in Adamo omnes peccavimus, ita per peccatum quoque illius mors in omnes transferit. II. Quòd certissima sit quoad circumstantiam temporis, loci, & modum, unde rectè Thomas Kempensis l. 1. c. 23. ait: *Ab stulto quid cogitas, te diu visurum, cum nullum diem habeas securum? quàm multi decepti sunt, & insperatè de corpore extracti? Quoties audisti à dicentibus, quia ille gladio cecidit, ille submersus est, ille ab alto ruens cervicem fregit, ille manducando obrigit, ille ludendo finem fecit. Alii igne, alius ferro, alius peste, alius latrocinio interijt, & omnium finis mors est, & vita hominum tanquam umbra subito pertransit.* III. Acerbissima quoad presentiam quia corpus morbis & doloribus, anima per conscientiam præteritorum, & metu futurorum usque ad eò angustiatum, ut meritò cum S. Davide ps. 17. exclamare possit moribundus; *Circumdederunt me dolores mortis, & torrentes iniquitatis conturbaverunt me; præoccupaverunt me lætæ mortis;* nec immeritò aliqui cum Aristotele, mortem omnium terribilium terribilissimum dicant, maximè si equè prius opibus, voluptatibus, honoribus, aut caris hominibus inordinato amore adhæserit, & hæc omnia tunc detestanda esse cognoverit, tunc enim verè implebitur, quæ Siracides c. 41. dixit: *O mors, quàm amara est memoria tui, homini pacem habenti in substantia sua.*

Considera II. Quàm meritò proinde Christus Luc. 12. mortem semper præ oculis habendam, & dignam præparationem suscipiendam hortatus sit dicens: *Estote parati, quæ hora, quæ non putatis, Filius hominis veniet;* cum plane morte pendeat felix aut infelix æternitas, nullaque sit magna satis securitas, ubi periclitatur æternitas.

Considera III. An & quomodo tu mortem ob oculos habueris, & deinceps habere velis, saluberrimum S. Bernardi consilium med. c. 3. sequens: *Quoniam igitur mors te ubique expectat, tu quoque, si sapiens fueris, ubique eam expectabis;* Sic enim mors ipsa, cum venerit, vincetur, prius, quàm venerit, semper timeatur, ut sapienter S. Gregorius

gorius hom. 33. in Evang. advertit. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Confidera I. Qualem præparationem ad mortem Christianas suaferit, nimirum ut sint lumbi nostri præcincti, & lucernæ ardentes in manibus nostris, id est, ut & ab omni rerum terrenarum inordinato usu, atque adeo ab ipso etiam peccato abstineamus, & magno fervore, caritatis opera tam erga Deum, quam erga proximum exerceamus; hoc enim est lumbos præcinctos habere, & lucernas ardentes in manibus tenere.

Confidera II. Quàm solida & apta sit hæc præparatio ad beatam mortem obtinendam, cum mors sit Echo ipsius vitæ, idèoque non possit, teste S. Augustino de doctr. Christ. *male mori, qui bene vixerit*; unde meritò Thomas Kempensis l. 1. c. 23. ait: *Quàm felix & prudens, qui talis nunc nititur esse in vita, qualis optat inveniri in morte.* Quis enim in morte non optaret optimè, sanctissimèque vixisse?

Confidera III. Quàm felix ex hoc capite sit Sacerdotum status, ut qui ob dignitatem talis status tam præclaram offerat occasionem, & obligationem tam ad charitatem erga Deum, quam ad charitatem erga proximum exercendam, quàmque adeo sollicitè vocationi suæ satisfacere, nec se tantum prædicto modo ad beatam mortem præparare, sed etiam alios ad eundem finem juvare, sicque moribundis promptè & constanter assistere debeat, ut Deus illi pari mensura remittatur, beatamque mortem perinde concedat, ac alijs ipse procuravit. Colloquium ad B. Virginem rogando, ut, sicut Mater Machabæorum olim septem Filios ad mortem fortiter obeundam animavit, ita ipsa quoque in terribili mortis agone fideliter assistere, atque ad extremam luctam fortiter peragendam animare, & juvare dignetur.

Punctum III.

Confidera I. Quàm pretiosa in conspectu Domini futura sit mors, quàm talis præparatio præcessit; pretiosa planè, inquit D. Bernardus in Epist. *Quia finis laborum, victoria consummatio, vita janua, & perfecta securitatis ingressus.* unde etiam Apocalypsis 14. dicitur: *Beati mortui, qui in*

Domino moriamur. Amodo jam dicit spiritus, ut requiescant à laboribus suis; opera enim illorum sequuntur illi.
 Et verò etiam ipse Christus in Parabola Luc. 12. de seruo vigilante proposita indicavit, dum dixit: *Beatus ille seruo quem, cum venerit Dominus, invenerit vigilantem. Amen dico vobis super omnia bona constituet eum.*

Confidera II. Si tantò jucundior est quies, quantò graviores labores præcesserunt: si tantò gloriosior & jucundior victoria, quantò difficilius certamen præcessit: si tantò melior nique merces amplior, quantò præstantiora obsequia sunt exhibita; quam beata, quam jucunda, quam gloriosa mortis Sacerdotis esse debeat, quam tam laboriosa vita inter præstantissima geminæ caritatis exercitia feliciter exacta: tam multiplex ac difficile certamen tam ante, quam in morte præcessit. An non cum insigni lætitia in illa S. Pauli Tim. 4. verba erumpet: *Bonum certamen certavi, fidem servavi, cursum consummavi; de reliquo reposita est mihi corona justitiæ &c.*

Confidera III. An non hæc ipsa causa sufficiens tibi esse possit, ut totis viribus deinceps vocationi tuæ satisfacere, & omnia boni Sacerdotis officia singulari studio implere coneris, illud Balaami num. 23. usurpans: *Moriatur anima mea morte justorum, (& zelosorum Sacerdotum) & serventur novissima mea horum similia.*

Colloquium instituetur ad Christum, rogando illum pro beatissimam mortem suam, ut & tibi prius gratiam rectè vivendi, & postea etiam bene moriendi concedere dignetur.

MEDITATIO II. DE EXTREMO JUDICIO.

Punctum I.

Confidera I. Quòd quatuor præcipuè capita judicium in liquod metuendum faciant, severitas scilicet Judicis, ac sententiarum vehementia, adstantium multitudo & auctoritas sententiæ pronuntiatio; quòdque hæc omnia speciali quadam ratione in extremo judicio concurrant. Nam I. Judicium erit severissimum triplici ex capite, nempe quia de omni

verbo & cogitatione, ac opere rationem reddet, & ipsas etiam iustitias iudicabit; deinde quia severissimam poenam exigit, de omni delicto: & tandem quia inflexibilis est, & ut S. Augustinus l. 3. de symb. loquitur, nec gratiâ prævenerit, nec misericordiâ fleat, nec pecuniâ corrumpitur, nec poenitentia mitigatur. II. Accusantes erunt non tantum demones, qui tantò ferocius insultabunt, quantò majori in hominem quemvis odio, invidiaque flagrant; sed etiam SS. Angeli Custodes, imò ipsa propria conscientia, quorum salutaria monita ac stimulos tam imprudenter negleximus, ut verè adeò de his dici nunc queat: *Inimici hominis domestici eius*. III. Adstantes erunt omnes Sancti sed & omnes reliqui homines ad infernum damnati, qui non modò propria sua, sed tua etiam opera, quæ occultissima olim putabas, cognosceat, iustissimumque Dei iudicium approbabit. IV. tandem sententia vel ex eo capite singulariter metuenda erit, quod per eam quisque ad æternitatem vel felicissimam, vel miserissimam sit damnandus, nec ulla ab ea appellatio, vel mutatio unquam sit speranda, sed, ut Ecclesiastes c. 11. prædicit, *si ceciderit lignum ad Austrum vel Aquilonem, in quocunque loco ceciderit, ibi erit per totam æternitatem*, ut adeò verè de hoc die dixerit Propheta Joel c. 2. *magnus dies Domini, & terribilis valde, & quis sustinebit eum?*

Confidera II. Si dies hic tam metuendus sit futurus etiam ijs, qui de se ipsis tantum rationem reddere debent, quantopere eum timere debeant Sacerdotes curam animarum gerentes, atque adeò de omnibus istis animabus rationem reddituri? cum unius animæ salus tanti facienda sit, teste S. Chryostomo hom. 3. in c. 1. act. ut nulla ratio possit extimare.

Confidera III. quàm æquum sit, ut deinceps tibi illam Serratoris admonitionem Luc. 21. applices: *Vigilate itaque omni tempore orantes, ut digni habeamini fugere omnia ista, quæ futura sunt*. Vide ergo, quomodo te ad hoc Iudicium præparare debeas, & velis. Colloquium ad SS. Patrones.

Punctum II.

Confidera I. Quæ potissimum media conducant ad leniendum iudicem & favorabilem sententiam obtinendam,

nimirum si bonam causam, bonos Advocatos, & amicum Judicem habeat.

Considera II. quæ sit bona causa respectu supremi Iudicij, si videlicet aut nulla culpa commissa sit, aut certe per debitam penitentiam deleta; cum Deus judicare non solet illos, qui seipsum in hac vita per penitentiam dijudicare solent, uti S. Paulus 1. Cor. 11. dixit. Quinam item optime Advocati, nempe B. Virgo, alique Cælitres, quos pio & constanti cultu, aliisque obsequijs demereri nobis studuimus. Quæ denique amicitia Judicem lenire maximè soleat, si videlicet nostrum erga ipsum amorem tum per varias tribulationes pro & cum ipso toleratas, tum per varia opera charitatis & misericordiæ proximo exhibita ostenderit; sic enim quoad primum amicitia indicium testatus est Thomas Kemp. l. 2. c. 12. dum dixit: *Hoc signum crucis erit in celo, cum Dominus ad judicandum venerit. Tunc omnes servi crucis, qui se crucifixo conformaverunt in vita, accedent ad Christum Iudicem cum magna fiducia.* Quoad alterum verò indicium id satis clarè Christus ipse confirmavit, dum Matt. 24. dixit, se idè electos ad beatitudinis regnum vocaturum, eò quòd misericordiæ opera erga alios exercuerint, ipse autem, quod Uni ex minimis suis præstitum fuit, sibi factum reputeret.

Considera III. Quàm vel ex hoc etiam capite Sacerdotum status felicissimus sit judicandus, quòd tam præclarum habeat occasionem & sanctius vivendi, & cælitres, quorum laudes & honorem varijs modis celebrare & promovere solet, sibi demerendi, & opera misericordiæ non solum corporalibus, sed etiam spiritualibus utpote longè præstantiora exercendi. Vide proin, quomodo hæc media hæcenus usurpantur & usurpare deinceps velis. Colloquium ad B. Virginem.

Punctum III.

Considera I. Quanta gloria & honor Sanctis sit obtenturus ex eo, quòd tota eorum vita inter tam præclaras victorias, aliæque præstantia facinora transacta omnibus hominibus & Angelis manifestabitur: quando stabunt magna constantia adversus eos, qui se angustiaverunt, & qui abstulerunt labores eorum. Et hi ipsi videntes tam beatam

bitam mutationem turbabuntur timore horribili in subita-
tione in sperata salutis, dicentes intra se, pœnitentiam (sed
seram, & infructuosam) agentes, & præ angustia Spiritus
gementes: Hi sunt, quos aliquando habuimus in derisum, &
in similitudinem improprij, nos insensati vitam illorum æ-
stimabamus insaniam, & finem illorum sine honore, ecce
quomodo computari sunt inter Filios DEI, & inter Sanctos
fors illorum est. Sap. 5.

Considera II. Si Homines tanta agunt, & patiuntur in hoc
Mundo, ut gloriam falsam, vanam, & brevem apud paucos
homines, ad quos fama facti perventura est, sibi comparent,
quid te facere oporteat, ut gloriam veram & immortalem,
apud DEVM & Angelos, ac Homines omnes obtinendam
prometearis.

Considera III. Cùm Sacerdotalis Status sicut dignitate &
officio longè Statibus alijs præcellit, ita opera quoque longè
præstantiora excrcendi occasionem multò crebriorem offe-
rat, quantopere tu iterum ob vocationem ad hunc Statum
gaudere, DEO gratias agere, atque ut Sacerdotum optimo-
rum gloriosum exitum considerans, vestigijs eorundem acrite
institas, in illa Josephi & Azariæ Machabæorum l. 1. c. 5.
verba erumpere debeas: *Faciamus & nos nobis nomen, &
eamus pugnare adversus Gentes, quæ in circuitu nostro sunt,*
gloriamque DEI, & nostram, aliorumque salutem impedire
moliuntur.

Colloquium ad Christum illa Ecclesiæ verba cum affectu
singulari usurpando: *Iuste Iudex ultionis, donum fac remis-
sionis ante diem rationis. Ingemisco tanquam reus, culpâ
robor Cultus meus, Supplicanti parce DEVS. Recordare
IESV pie, quod sum causa tua & cæca, ne me perdas illa die.
Quærens me sedisti lassus, redemisti crucem passus, tantus
labor non sit cassus.*

Consideratio.

De Lingux Custodia.

In hac consideratione, quæ ideo hîc præscribitur, quod
experientiâ constat, nullo ferè membro frequentius & gra-
vius delinquere Sacerdotes quàm lingua, cùm tamen ut in-
stita mox dicitur, illi præ alijs in lingua custodia seu arte lo-
quendi

quendi excellere deberent, tria præcipuè perpendenda sunt. Primò in quibus præcipuè capitibus linguæ custodia consistat, videlicet in sequentibus tribus. 1. Ut *consideratè loquaris*; quem in finem aliqui suadent, ut os perinde ut loculos pecuniâ plenos aperiamus, atque ad eò, sicut antè, quæ pecuniam ex loculis promamus, priùs, an necessitas, utilitas aut charitas id exigant, perpendimus, ita id ipsum antè, quæ os referemus, consideremus; unde sicut Religiosus quidam *ne temerè è cella exiret, ostio cellæ hæc tria verba: Necessitas, Utilitas, Charitas*: inscripsit, ut hac ratione semper meminisset, quæ causa ad cellam deserendam impellere deberet. ita Sacerdos quoque eadem tria verba ori suo quasi inscripta imaginari, per eaque ad consideratè loquendum impellere se debet. 2. Eadem ars loquendi requirit, ut *gravisè loquaris*, id est, ut ab omni verbo vano, levi, minùs honorifico & ædificatorio studiosè abstineas; nam, ut sapienter advertebat Hugo l. 2. de anima, *Vanus sermo Vana conscientia est in dextera, mores hominis lingua pandit; qualis sermo ostendit talis animus approbatur, quoniam ex abundantia cordis loquitur*. Nimirum sicut, si dolium vini percussum, altè resonet, signum est, parùm aut nihil vini in eo contineri, ita Sacerdos in levia & vana verba prorumpere solitus clarè indicium præbet, parùm se de virtute ac perfectione posse habere, atque ad eò autoritatem suam, famamque non modicè imminuit. 3. Ut *charitatè loquaris*, atque ad eò, sic alios tecum & de te loqui optares, ita & tu cum & de aliis nimitum mansuetè, & honorificè, sermonem misceas, quæ in finem cavendum erit, ut neque divinum Numen blasphemijs aut juramentis illicitis, neque Proximum convitijs, detractionibus, murmurationibus, mordacibusve, aut asperis verbis lædas, memor semper sapientissimi moniti à Tobie Seniore Filio dati c. 4. *Quod ab alio oderis fieri, Vide, ne quando alteri facias*.

Secundò perpendendum est, quare Sacerdos specialitè linguam diligenter custodire, artémque loquendi studiose addiscere debeat, nempe quia hoc ipso, quòd Sacerdotij Ordinem & curam pastoralem susceperit, etiam obligatione offerendi Sacrificij, Officij divini recitandi, Verbi divini prædicandi, & Sacramenta administrandi suscepit, quæ

omnia munera cum per linguam velut primarium membrum
 peragantur, an non merito dici potest, illius linguam spe-
 cialiter DEO consecratam, atque adeo indecens esse, ut ad
 profana & mala verba adhibeatur. Id quod bene S. Bernar-
 dus agnovit, dum sequentem notatu sane dignissimam sen-
 tentiam pronuntiauit: *Inter saculares nuga, nuga sunt: in-
 ter Sacerdotes blasphemia. Consecrasti os tuum Evangelio,
 talibus jam aperire illicitum, assuescere sacrilegum.* Sa-
 cerdotibus ergo præ omnibus alijs illud Eph. 4. observan-
 dum est: *Omnis sermo malus ex ore vestro non procedat, sed
 si quis bonus ad adificationem, ut det gratiam audientibus.*
 Atque adeo vera manet S. Jacobi c. 1. sententia: *Si quis pu-
 tat se Religiosum (& Sacerdotem) esse, non refranans lin-
 guam suam, hujus vana est religio.*

Tertio tandem perpendendum erit, quodnam sit Medium
 ad artem hanc addiscendam. Unum vel alterum suggero.
 Primum est, Spiritum sanctum in Magistrum eligere, ejus-
 que gratiam frequenter, sed tum maximè, cum loquendum
 est, per breve suspirium invocare. Quàm bene namque, &
 quàm celeriter hanc artem doceat, S. Lucas Act. 2. indicavit
 dicens: *Repleti sunt omnes Spiritu sancto, & cœperunt lo-
 qui.* Quàm necessarium verò sit hoc medium, ipse jam olim
 Salomon Prov. 16. ostendit dicens: *Hominis est animam
 preparare, & Domini gubernare linguam,* utpote quam, te-
 ste S. Jacobo c. 3. nullus hominum domare potest; atque ad-
 eò ad DEVM confugiendum est, qui domet illam, ut rectè
 S. Augustinus concludit. Secundum est *Silentij accurata
 observatio;* hinc enim duo habentur commoda, nempe ut,
 dum alios libentiùs audimus, artem rectè loquendi ab ipsis
 addiscamus; & dum veloces ad loquendum non sumus, spa-
 tium considerandi verba habeamus, sicque tam facile non
 delinquamus. Hoc remedium jam olim piissimus Asceta l. 1.
 c. 2. docuit dicens: *Nemo securè loquitur, nisi qui libenter
 tacet; in multiloquio namque non deerit peccatum,* teste
 Salomone Prov. 10. Tertium esse potest *fervoris in divi-
 no servitio augmentum;* cum enim causa potissima, cur tam
 libenter loquamur, teste eodem Asceta l. 1. c. 10. sit ista,
 quòd, cum per amorem DEO minùs perfectè adhæreamus,
 per mutuas locutiones invicem consolari quæramus, & cor
 diver-

diversis cogitationibus fatigatum relevare optemus, ceterum hæc seu radix per fervorem talem penitus tollitur; tunc enim sicut cor DEO, & divinis rebus plenum erit, atque in ipsius solis consolationem suam quærit, & quiescit, ita quoque abundantia hæc cordis non nisi divina loqui discet. Unde et sic cit. Author dixit: *Malus usus & negligentia cordis nostri multum facit ad incustodiam oris nostri.*

MEDITATIO III.

IN INFERNŌ.

Textus S. Ignatij.

Prælude primum hic habet compositionem loci, scilicet præ oculis imaginationis, inferni longitudine, latitudine, & profunditate.

Prælude secundum consistit in poscenda intima partium, quas damnati luunt, apprehensione, ut, si quando me ceperit amoris divini oblivio, saltem à peccatis supplicij timor coarceat.

Punctum I. Est spectare per imaginationem casta inferorum incendia, & animas ignes quibusdam corporibus velut ergastulis inclusas.

Punctum II. Audire imaginariè planctus, ejulatus, & miserationes, atque blasphemias in Christum, & Sanctum ejus, illinc erumpentes.

Punctum III. Imaginario etiam olfactu sumum, sulphur, & sentina cujusdam seu facis atque putredinis gravæ lentiam persentire.

Punctum IV. Gustare similiter res amarissimas, ut lacrymas, rancorem, conscientiaque vermem.

Punctum V. Tangere quodammodo ignes illos, quorum tactu anima ipsa amburuntur.

Colloquendo interim cum Christo, in memoriam adducenda erunt illorum anima, qui ad inferni penas damnati sunt, & quia credere noluerunt adventum Christi; & licet crederent, non tamen conformem præceptis ejus vitam exegerunt, idque vel ante adventum Christi, vel eodem tempore, quo vixit Christus in hoc Mundo, & vel post illud deinceps. Gratia postremò agenda sunt eidem Christo quam maxime

quod in tale quodpiam exitium non permiserit me corrüere, sed potius ad hanc usque diem summa pietate ac misericordiam prosecutus sit. Finis imponetur dicto Pater noster.

Circa hanc Meditationem duo obiter sunt notanda. Primum est, quod S. Ignacius infernum hic proposuerit secundum illam constitutionem, quam post diem iudicij fortiter procedit enim per pœnas sensuum corporeorum, ex quibus in pœnas animæ commodius descendere licebit.

Alterum est, eundem S. Patrem in hoc Exercitio specialem quandam modum meditandi, qui *applicatio sensuum* vocatur, adhibuisse, qui modus in eo consistit, ut propositâ certâ quâpiam materiâ, imaginemur nos oculis videre Personas, de quibus agitur, & notatis, quæ circa eas occurrunt, circumstantijs utilitatem aliquam elicere: deinde audire, quid loquantur, aut loqui eas deceat: postea interiore quodam gustu & olfactu sentire, quæ sit suavitas vel fœtor illarum Personarum: & tandem per internum tactum attingere, & vel venerari, vel detestari loca, vestigia, aliâque ad tales Personas spectantia, omnia in usum nostrum & utilitatem trahendo, ut ipse S. Pater in alia materia, nempe in quinta Contemplatione secundæ hebdomadæ ostendit.

Et si verò hæc Meditatio copiosam suggereret meditandi materiam, quia tamen unam duntaxat pœnam, sensus videlicet, continet, ideo ut Sacerdos totam Inferni constitutionem clarius cognoscat, sibi que applicare sciat, poterit sequentia tria puncta considerare.

Punctum I.

Considera 1. Quid propriè sit Infernus, videlicet locus, in quo damnati debitas scelerum suorum pœnas luunt, & in quo est *omnis mali presentia, omnis boni absentia, omnis pœna indefinita*, quibus tribus versiculis breviter simul, & sufficienter tota Inferni constitutio explicatur, ut consideranti patebit.

Considera 2. Quàm gravia sint mala, quæ in Inferno damnati patiuntur, videlicet talia, quibus omnia tormenta & dolores, quos omnes homines collectivè accepti passi sunt, aut patientur in hoc Mundo comparati, merissima refrige-

frigeria censei debeant; de quibus jure dici possit, quòd ne oculus ea viderit, nec auris audiverit, nec in cor hominis accenderint, unde meritò Hugo l. 4. de anima dixit, infernum esse lacum sine mensura profundum sine fundo, plenum ardore incomparabili, plenum fœtore intolerabili, plenum dolore innumerabili, ubi miseria, tenebræ, ordo nullus, horror æternus, nulla spes boni, nulla mali desperatio. Et verò ob hoc sit intolerabilis gehenna, tamen si mille, inquit S. Chrysostomus, gehennæ fingantur, nihil erunt in comparatione pœnæ, quæ omnis boni absentiam affert, & damnatos à visione beatificæ Deitatis arcet; si enim Anna Tebia Vxor absentiam Filij irremediabilibus lacrymis deplorabat dicens: *Heu, heu me, Fili mi, ut quid te misimus peregrinari, lumen oculorum nostrorum, baculum senectutis nostræ, solatium Vita nostræ, spem posteritatis nostræ. Omnia simul in te uno habentes, te non debuimus dimittere à nobis.* Quanto magis damnati irremediabilibus lacrymis absentiam perpetuam summi boni deplorabunt. Verùm & hæc pœna, licet maxima, tolerabilis adhuc foret, si non tertio scilicet indefinita & æternitas accederet; cum enim omnium malorum levamen sit spes finis secuturi, hæc proleto sublatâ tantò magis aggravari necesse est malum, quanto certius est, nunquam desitutum, uti in pœnis damnatorum certissimum est; nam ut rectè S. Gregorius in moral. dicitur *ad districti Iudicis justitiam pertinet, ut nunquam careat supplicio, quorum mens in hac Vita nunquam soluitur peccato; Et ut nullus detur iniquo terminus ultionis, quia quoadmodum saluit, habere noluit terminum criminis.*

Considera 3. Quàm graves tibi jure meritò hæc confectio stimulos addere debeat, ut non ipse modò has pœnas studiosè devites, sed etiam, ne animæ tuæ curæ committantur aliæque in easdem pœnas veniant, sedulo cooperandi; si enim dives Epulo tam sollicitus fuit, ne Fratres sui carnales sui in hunc locum venirent, quanto magis tu sollicitus esse debebis, ut Fratres tui spirituales, quorum cognatio longè præstantior est, in pœnas has intolerabiles inant. Colloquium ad SS. Patronos.

Punctum II.

Confidera 1. Quàm magnum beneficium tibi à DEO colatum sit, dum, postquam toties hæctenus Infernum meritus fuisses, non modò ad Inferos non detrufit, sed tempus adhuc pœnitentiæ tam benignè concessit. Ut verò hujus beneficij magnitudinem melius agnoscas, finge hominem quempiam ob gravissima scelera morti crudeliffimæ adjudicatum, quovis momento destinatum supplicium expectare; ad hunc verò subitò famulum à Rege mitti, qui nuntiet, Regem illius misericordiâ tactum, paratum esse omnem pœnam ei remittere, si veniam delicti pœnitens petat, & loco acerbiffimæ mortis unicum colaphum patienter sustineat; quin imò si hoc fecerit, omnia ei bona ablata restituenda, aliâque plura conferenda, ac denique in Filium adoptivum & Hæredem Regni assumptum iri; quo gaudio putas hunc Nuntium à captivo tali acceptum iri? quantâ alacritate colaphum accepturum? quàm grato animo beneficium hoc agniturum? quanto amore in Regem talem exarsurû? quàm sedulò cauturum, ne tantum Benefactorem unquam ampliùs offenderet?

Confidera 2. An non eadem tibi gratia modo tantò perfectiori à DEO facta sit, quantò gravius erat supplicium ad quod ob peccatum mortale fueras destinatus; & quantò præstantiora sunt bona, quæ tibi sunt restituta, vel de novo collata; & quantò nobilior est regnum, cujus possessio tibi promissa est: & quantò sæpius denique post repetitos lapsus iterum in gratiam susceptus es.

Confidera 3. Quàm æquum proinde sit, ut & tu beneficium tale animo gratiffimo agnoscas, in Benefactorem singulari amore exardescas, nunquam deinceps ampliùs offendas, & omnes adversitates, in quas æternam pœnam commutavit, magna cum patientia, gaudiòque sustineas. Colloquium ad B. Virginem.

Punctum III.

Confidera 1. Quæ remedia adhibere debeas ad Inferni pœnas devitandas. An non sequentia tria placebunt. 1. *Voluntatis propria abnegatio*: hoc enim medium velut optimum S. Bernardus ser. 3. de Resurr. suavitè dicens: *Cesset voluntas*

luntas propria, & infernus non erit. In quem enim deliviet ignis ille, nisi in propriam voluntatem? 2. Recordatio crebra gehenna: sic enim, ut Psalmista Psal. 76. ait, descendens in Infernum vivens, ne mortuus descendere cogatur non enim sinit in gehennam incidere gehenna recordatur, sic S. Joanne Chrysoftomo. 3. Zelus animarum: cuius enim hoc opus sit præstantissimum genus Misericordie Eleemosynæ, de illa meritò verificatur, quod Tobias c. 2. pronuntiavit: Eleemosyna a peccato, & a morte liberat, non patietur animam ire in tenebras. Cùm enim per illum hunc tot animas à gehenna liberare studeas, & alius Christus, quod uni ex minimis factum est, sibi factum ceperet, æquum sanè est, ut, quod beneficium sibi toties exhibitum censet Christus, hoc etiam vicissim exhibeat, ut, quod mensurâ mensi fuerimus, eadem remetiatur iterum, ut quod olim Luc. 6. promisit. Hinc S. Jacobus c. 5. dixit: Qui se verti fecerit peccatorem ab errore suo, salvabit animam suam a morte, & operiet multitudinem peccatorum.

Considera 2. Quàm apta & efficacia sint hæc media ad optatum finem liberationis à gehenna obtinendum, quæque adeò vel hoc titulo iterum in animarum salutem incutere studiosè debeas, maxime cùm ipse Christus S. Carthaginiensis Dial. c. 29. dixerit: Ego vos affectuosè deprecor, assidue me rogetis pro salute peccatorum, quorum a Sobrietate sudores atque lacrymosas orationes, ut eis impendam, opto, misericordiam gratiosam.

Considera 3. Quomodo hæc media hæctenus adhibueris & adhibere deinceps velis. Colloquium ad Christum, supra.

Materia Lectionis.

Ex libello de Imitatione Christi l. 1. c. 21.

Ex libro ordinario, quantum tempus, & occupationum aliæ patiuntur.

Ex libello Exercitiorum ea, quæ S. Ignatius de utroque Examine Conscientiæ, generali scilicet & partiali scripsit reliquit, & statim Fundamento subjunxit, ut indicaret, cuius qui exercetur, maturè circa hæc bina Examina instruendus atque ut ea velut præcipua media ad purgationem animæ studio

frigidose usurpet, seriò admonendum esse. Ut autem ea, quæ ibi dicuntur, meliùs intelligantur, hæc, quæ subijcio breviter notanda sunt.

Primò per Conscientiam hoc loco nihil aliud intelligi, quam dictamen & iudicium intellectus, quo aliquid bene vel malè factum esse iudicamus. Hinc cum hoc dictamen nos malè fecisse dicat, Conscientia nos reprehendere dicitur: cum imperatum quid esse dicat, ligare: cum scrupulum commissi peccati ingerit, remordere: cum denique nihil nos peccasse iudicat, absolvere censetur.

Secundò notandum, hanc Conscientiam tunc examinari censerè, quando per intellectum & memoriam super actiones à nobis perpetratas, itémque super verba & cogitationes nostras non nudè duntaxat nos reflectimus, sed insuper etiam errores, quos à nobis commissos fuisse deprehendimus, detestamur, propositumque firmum concipimus deinceps sedulo eisdem devitandi, & corrigendi. Unde meritò Examen hoc iudicio simile dicitur, in quo nos ipsos coram DEO diiudicamus, ut in altera vita ab eodem ampliùs non iudicemur, quoad culpam intellige. Hinc rectè S. Augustinus in l. de utilit. agenda pœnit. monet: *In tribunal mentis tuæ ascende, & reum te constitue ante te. Noli te ponere post te, ne DEVS ponat te ante te.*

Tertiò notandum duplex ejusmodi Examen à S. Ignatio hic præscribi, *generale* scilicet, quod ad omnium delictorum purgationem adhibetur; & *particulare*, quod ad singularis alicujus delicti emendationem instituitur; quæ utraque, quanti æstimanda, & quomodo facienda sint, supra in primæ partis primo capite fusiùs ostensum est, quæ proinde hodie utiliter legi possunt.

Materia Scriptionis.

Materiam Scriptioni hoc die accepta à divina bonitate beneficia dabunt, quæ quidem ut sedulo annotentur, & suo tempore relegantur, sequentes quatuor rationes persuadere possunt. 1. Quòd talis annotatio ad negotiationem spirituales vel maximè pertineat; ut enim Mercatores, ut faciliùs lucrum vel damnum suæ negotiationis faciliùs cognoscant, non tantum expensum, sed etiam acceptum diligenter

Instru. VIII.

I

162

ter annotant, ita eandem industriam à Negotiatore quoque spirituali adhiberi convenit. 2. Quòd eadem annotatione gratias DEO pro tot beneficiis frequentet & ferventer agendas vehementer impellat, & hoc ipso ad plura beneficia impetranda disponat; cum, ut Cassiodorus epist. 4. rectè advertit, *invitet ad magna, qui gratanter suscipit modica, spem de futuris recipiat, qui transacta beneficia recognoscit.* Ideò certè non possunt in nobis dona gratiæ fluere, quia in grati sumus Authori, nec totum refundimus fontali origine semper enim debetur gratia dignè gratias agentis, teste Thoma Kemp. 1. 2. c. 10. 3. Quia Charitas etiam erga Deum non modicè inflammatur per ejusmodi memoriam, cum nihil æquè alliciat ad amorem, quàm amor, amor autem non magis judicio, quàm operibus & beneficiis demonstratur. Hinc exclamare cum S. Bernardo cogitur, qui tam multa beneficia, imò innumera beneficia se accepisse agnoscit. *Amor charitas, amat immensitas, & nos rependimus cum memora?* 4. Quòd fiducia quoque non postremum animam servire volentis bonum per ejusmodi beneficia sæpius in memoriam vocata tanquam vivos carbones mirum quantum accenditur, cum per talia beneficia DEVS agro fertili, similis esse cognoscatur, cui tantò libentiùs semina nostra committimus, quantò liberaliùs eadem nobis cum scœnore obolo restitui advertimus. Proderit ergo, Catalogum beneficiorum ejusmodi beneficiorum, specialium maximè, conficere, cuius sæpius per annum relegere, ut suprà indicati quatuor factus obtineantur. In quo tamen Catalogo non tantum prospera, sed etiam adversa notanda sunt, cum & hæc memora inter beneficia numerentur, ut bene S. Chrysostomus tract. Symb. advertit dicens: *Admoneo vos, ut Dominum semper benedicatis. Si venerint mala, benedicite, & dissolvantur mala. Si prospera venerint, benedicite, & perseverabunt bona.* Poterit autem talis Catalogus hoc vel simili modo confici.

Catalogus Beneficiorum specialium à DEO
acceptorum.

Hoc anno, mense, die (singula distinctè explicari con-
nit) ex singulari bonitate & providentia DEI, à Parente

Christianis natus, in hunc Mundum cum integris membris
& corpore prodij, & salutari sacri baptismatis undâ feliciter
obitus, S. Angelum Vitæ meæ Custodem, & hos Sanctos
(secundum nomen, quod geris) Patronos accepi; multis
item à DEO tam supernaturalibus gratiæ & virtutum, quàm
naturalibus ingenij & aliorum talentorum donis sum dona-
tus. Ob quæ proinde benedicam Dominum omni tempore,
semper laus ejus in ore meo.

Hoc die, mense, anno, Sacrosancti Chærismatismis Sacramen-
to initiatus, militiæque Christianæ adscriptus sum. Hinc
exclamabo cum Davide Psal. 22. *Dominus protector vitæ*
(& fidei) *mea, à quo trepidabo. Si consistant adversum me*
castra, non timebit cor meum.

Hoc anno ad literas, & artes liberales addiscendas, bene-
ficio innumeris non concessio applicatus, fundamenta pro Sa-
cerdotali Statu jacere cœpi. Quare iterum exclamo cum Da-
vide Psal. 70. *DEVS docuisti me à juventute mea: Et usque*
in senectutem pronuntiabo mirabilia tua.

Hoc anno, mense, die in Congregationem B. Virginis
Annunciatae susceptus, non modicum ad virtutem plantan-
dam adjumentum, & stimulos accepi. O utinam, Christe,
sicut tradidisti tu Matrem tuam mihi dicens: *Ecce Mater*
tua: ita ego eandem revererer, & colerem, ut jure de me
quoque dici posset: *Et accepit eam ex illa hora in suam.*

Hoc anno primos ad Sacerdotalem Statum stimulos sen-
tiens, eisdem acrius quotidie stimulantibus, cum Confessa-
rio de Vocatione agere cœpi, & post seriam deliberationem,
eandem cum consilio dicti Confessarij amplecti statui. O
Domine, quid est homo, quod memor es ejus? aut Filius ho-
minum, quia innotuisti ei?

Hoc anno post multas difficultates ad ipsam Presbyteria-
tus dignitatem promotus sum: *Propterea, o Domine, Solun-*
tate sacrificabo tibi, Et confitebor nomini tuo, quoniam bo-
num est.

Hoc anno ad Beneficium Ecclesiæ N. assumptus, curam
Animarum suscepi. O utinam tecum, O Christe, dicere pos-
sim: *Pater Sancte, quos dedisti mihi, custodivi, Et nemo ex*
eis perijt.

Hoc anno sat gravi morbo benignissimè à DEO visita-
tus,

tus, post sex vel septem hebdomades feliciter iterum eodem liberatus sum. *Ideo omnia membra mea confitemini meo Domino, quoniam bonus, quoniam in seculum misericors est eius.*

Hoc anno grave per grandinem damnum in frugibus passus sum; sed si bona à Domino recipimus, mala quatenus pari patientia sustineamus; *Sicut Domino placuit, ita etiam factum est. Sit nomen Domini benedictum.*

Hoc anno graves ab Inimicis meis persecutiones sustinui, graviterque ab iisdem, licet falsò accusatus sum. Sed in omnia mea, DEI providentiæ, & suæ innocentiae confisa, non passer erepta est de laqueo venantium, laqueus contentus & nos liberati sumus. Simili ergo modo vel breviori quoque beneficia annotari poterunt.

EXERCITIA SECUNDÆ HEBDOMADÆ

Proœmium.

POSTquam in priori hebdomade cognovit Exercitans, finis illi à DEO præfixus sit, & quàm longè ab illo aberraverit, ideòque in viam, quæ ducit ad vitam, redire statim ante omnia de perito Duce prospiciendum est; nam, ut ait S. Franciscus Xaverius dicere solebat, nulla est certior, & tiorque ratio, rectè ac sine errore ad perfectionis apicem perveniendi, quàm peritum itineris sequi Ducem; quem accuratior, & aptiorem Ducem eligere poterit, quàm illum, quem ipse seipso Joan. 8. dixit: *Ego sum lux Mundi, qui me sequens non ambulat in tenebris.* Et iterum Joan. 14. *Ego sum Veritas, & Vita, nemo venit ad Patrem, nisi per me.* Scilicet quæ verba eleganter S. Augustinus in Psal. 109. *Parvum dedit DEO, inquit, ut Filium suum daret demonstratorem suum ipsum viam fecit, ut per illum iret, regentem te, ambulantem per te.*

Finis ergo & Scopus hujus & posterioris hebdomadæ Imitatio Christi secundum Apostoli ad Rom. 13. *confite-*